

ОРІЄНТИРИ ДУШПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ ОСОБАМИ

*«А коли збідніє твій брат,
а його рука неспроможною стане,
то підтримаєш його,
приходько він чи осілий,
і житиме він із тобою»*

(Лев 25,35)

**ОРІЄНТИРИ
ДУШПАСТИРСЬКОЇ ПРАЦІ
З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ
ОСОБАМИ**

**СЕКЦІЯ МІГРАНТІВ І БІЖЕНЦІВ
ДИКАСТЕРІЇ ЦІЛІСНОГО ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ**

*ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ ЗРОБЛЕНО ЗА СПРИЯННЯ
ПАСТОРАЛЬНО-МІГРАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ
ПАТРІАРШОЇ КУРІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ*

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
ПОШИРЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ І СТАВЛЕННЯ ДО НЕЇ	6
ДУШПАСТИРСЬКА УВАГА ДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	
СКОРОЧЕННЯ	9
ВСТУП	11
ПРИЙМАТИ	14
НЕВИДИМИСТЬ ВПО	14
БРАК ДАНИХ ПРО ВПО ТА ЇХ ОФІЦІЙНОГО ВИЗНАННЯ	16
ЦІННІСТЬ СПІЛЬНОТ, ЯКІ ПРИЙМАЮТЬ ВПО	16
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ	18
РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ, ДОВГОТРИВАЛІ РІШЕННЯ Й ТРИВАЛЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ	19
ЗАХИЩАТИ	22
МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ВПО	22
ОСОБЛИВА УВАГА ДО ОСІБ У ВРАЗЛИВИХ СИТУАЦІЯХ	23
ФЕНОМЕН ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ, ВІД ЯКОГО ПОТЕРПАЮТЬ ВПО	26
ВПО В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	27
ВПО В ТАБОРАХ	28
ЗАХИСТ СПІВРОБІТНИКІВ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ	29
НЕВИРІШЕНІ ЕТНІЧНІ КОНФЛІКТИ	30
ПІДТРИМУВАТИ	32
ЧЕРЕЗ ЕКОНОМІЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ	32
НЕОБХІДНІСТЬ ПЕРСОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	34
ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ МІСЦЕВИХ ЦЕРКОВ	35
ПОТРЕБА ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ	36
УЧАСТЬ ВПО	38

ІНТЕГРУВАТИ	39
ПРОСУВАТИ ДОВГОТРИВАЛІ РІШЕННЯ	39
ІНТЕГРАЦІЯ МІЖ ПРИЙМАЮЧИМИ СПІЛЬНОТАМИ ТА ВПО	40
ДУХОВНА ОПІКА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ-КАТОЛІКІВ	42
ПОВЕРНЕННЯ І РЕІНТЕГРАЦІЯ	43
ВАЖЛИВІСТЬ СПІВПРАЦІ	44
СПІЛЬНА ПРАЦІЯ І КООРДИНАЦІЯ ДІЙ МІЖ КАТОЛИЦЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	44
ЕКУМЕНІЧНА І МІЖРЕЛІГІЙНА СПІВПРАЦЯ	45
СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ	47
ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО	49
ЯК ВИКОРИСТОВУВАТИ ЦЕЙ ДОКУМЕНТ	51

ПЕРЕДМОВА

З нагоди привітань на Новий 2020 Рік Дипломатичного Корпусу, акредитованого при Апостольській Столиці, Папа Франциск відкрито заявив про термінові потреби внутрішньо переміщених осіб, і його милосердна турбота стала великою допомогою, щоб ввести нові *Орієнтири душпастирської праці з внутрішньо переміщеними особами*. Повсюди, де триває масштабне і тривале насильство,

Треба вітати ініціативи, які сприяють братерству між всіма культурними, етнічними і релігійними групами [...] Конфліктні ситуації і гуманітарні кризи, які посилюються і через кліматичні зміни, збільшують кількість переселенців і відбиваються на людях, які вже живуть у злиднях. У багатьох країнах, які опинилися в таких ситуаціях, бракує відповідних структур, які б допомогли задовільнити потреби тих, хто був переміщений.

У зв'язку з цим, хотів би підкреслити, що, на жаль, ще немає узгодженої міжнародної відповіді, щоби допомогти вирішити феномен внутрішнього переміщення. Бо, за великим рахунком, він не має узгодженого міжнародного визначення, оскільки цей феномен має місце в межах національних кордонів. Як наслідок, внутрішньо переміщені особи не завжди отримують захист, на який заслуговують, і є залежними від політики і потенціалу реагування держав, в яких вони опиняються.¹

Фактично ці орієнтири душпастирської праці з внутрішньо переміщеними особами пропонуються вашій увазі, щоб окреслити конкретні плани та

---

¹ Франциск Папа Римський, Слово до Представників Дипломатичного Корпусу, Акредитованого при Апостольській Столиці, 9 січня 2020 р.Б.

ПЕРЕДМОВА

проекти, як рівно ж душпастирські програми, спрямовані на людину в цілому та на всіх залучених осіб. Зі словами заохочення та благословення Папи Франциска і з вдячністю за співпрацю багатьом партнерам Секції Мігрантів та Біженців, пригадуємо втішні слова і обітницю пророка Ісаї:

Не бійся, бо Я ж із тобою! Зо сходу згромаджу насіння твоє, і з заходу тебе позбираю. Скажу півночі: Дай, а до півдня: Не стримуй! Поприводь ти синів моїх зда- лека, а дочки мої від окраїн землі, і кожного, хто тіль- ки зветься Іменням Моїм, і кого Я на славу Своєю був створив, кого вформував та кого Я вчинив. Ісаїя 43, 5-7.

ПОШИРЕННЯ ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ І СТАВЛЕННЯ ДО НЕЇ

Папа Франциск звертає велику увагу на важливість умов життя мільйонів покинутих чоловіків, жінок і дітей, вимушених мігрувати всередині своїх країн і визнаних на міжнародному рівні як «внутрішні переселенці» (ВПО).

Феномен внутрішнього переміщення осіб зустрічається в багатьох різних контекстах. Основними причинами є військові конфлікти, насильство, порушення прав людини та раптові стихійні лиха, а також стихійні лиха, які розвиваються повільно. Інвестиції у розвиток, великі інфраструктурні проекти або проекти відновлення міст також можуть спричинити масштабне переміщення населення. Більшість ВПО перебувають в ситуації тривалого переміщення або ризикують бути постійно переміщеними.

Сильна зацікавленість міжнародної спільноти до вимушеної міграції через міжнародні кордони іноді відволікає увагу від тих, хто змушений мігрувати, не виїжджаючи за межі своєї країни, тим самим збільшуючи вразливість ВПО та їх потребу в захисті прав людини та гуманітарній допомозі. Велика кількість внутрішньо переміщених осіб часто потрапляють у безвихідне становище, в умови бойових дій або у віддалені та важкодоступні райони, ізолювані від підтримки чи невідкладної допомоги. Люди, які перебувають у ситуаціях тривалого переміщення, можуть бути змушені жити далеко від свого дому протягом років, а то й

десятиліть, і бути позбавленими доступу до освіти, свого майна, роботи та підтримки, які їм потрібні для проживання та надії на майбутнє.

Хоча вони часто змушені переселятися в той самий спосіб і з тих самих причин, що і біженці, ВПО не підпадають до міжнародної системи захисту, передбаченої міжнародним законодавством щодо біженців. Фактично, поки вони не перетинають міжнародний кордон у пошуках безпеки та захисту, вони залишаються громадянами, які перебувають під юрисдикцією своєї країни походження, маючи ті самі права та гарантії, що і будь-який інший громадянин цієї конкретної держави. Визнання того, що держава має першочерговий обов'язок захищати всіх своїх громадян за будь-яких обставин, водночас дотримуючись права державного суверенітету з боку міжнародної спільноти, призвело до відсутності міжнародного юридично обов'язкового режиму та загальновизнаного визначення внутрішнього переміщення.

З цієї причини, згідно з міжнародним правом, основна відповідальність за захист прав внутрішньо переміщених осіб та надання їм гуманітарної допомоги несе уряд країни, до якої вони належать, навіть якщо цей уряд не завжди бажає чи не здатний виконати свої зобов'язання. У таких випадках держави та міжнародне співтовариство можуть звертатися до спеціальних міжнародних організацій з метою посилення, а не змінення національної компетенції.

ДУШПАСТИРСЬКА УВАГА ДО ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Мета Орієнтирів душпастирської праці з внутрішньо переміщеними особами – надати поради та провідні напрямні, щоб діяти на основі чотирьох дієслів: приймати, захищати, підтримувати, інтегрувати. Ці дієслова вже використовувались, коли йшлося про мігрантів та біженців. Вони описують місію Церкви щодо всіх тих, хто живе на екзистенційній периферії та в конкретних ситуаціях небезпеки й кого потрібно прийняти, захистити, підтримати та інтегрувати.

Секція Мігрантів та Біженців (М&Б) Дикастерії Цілісного Людського Розвитку розпочала свою роботу 1 січня 2017 року. Вона створена Папою Франциском і донині працює під його безпосереднім керівництвом. Місія секції полягає у вивченні питань мігрантів і біженців, у наданні

ПЕРЕДМОВА

допомоги Єпископам Католицької Церкви та всім, хто займається опікою вразливих людей, які втікають від злиднів. Щоб відповісти на потреби внутрішньо переміщених осіб, протягом 2019 року М&Б провела дві консультативні зустрічі з церковними представниками, науковцями, фахівцями-експертами та організаціями-партнерами, які працюють у цій галузі. Учасники поділилися своїм досвідом та обмінялися думками, розглядаючи найбільш важливі аспекти явища внутрішнього переміщення. Цей процес призвів до ухвалення цих *Орієнтирів душпастирської праці з внутрішньо переміщеними особами*, затверджених Святішим Отцем як стимул натхнення до праці Секції М&Б та її партнерів.

Орієнтири пропонуються для вжитку в єпархіях, парафіях та релігійних згромадженнях, в католицьких школах та університетах, в католицьких організаціях та інших організаціях соціального спрямування чи будь-якої іншої групи, що виявить бажання їх виконувати. Окрім надання напрямних для втілення в дію на місцевому рівні, в Орієнтирах також пропонуються думки для проповідей, навчальних програм та ЗМІ.

Ці Пастирські Орієнтири можна знайти на сайті за посиланням <https://migrants-refugees.va/roidp> різними мовами та в різному форматі.

Секція М&Б закликає всіх активно брати участь у навчанні, обговоренні та запобіганні внутрішньому переміщенню й наданні цьому феномену видимості, що живиться роздумами, молитвою та вченням Папи Франциска.

Кард. Майкл Черні, ТІ та о. Фабіо Баджьо КС

Виконавчі Секретарі

Ватикан, 2020 р.Б.

СКОРОЧЕННЯ

20ПД: Секція у справі Мігрантів та Біженців, *20 Пунктів Дій для Глобальних Пактів*, Ватикан 2017

БВС: Папська Рада “*Cor Unum*” та Папська Рада Душпастирства Мігрантів та Подорожуючих, *Біженці – Виклик до Солідарності*, Ватикан 1992

ВЛ: Папа Іван Павло II, *Енцикліка Відкупитель Людини (Redemptor hominis)*, Ватикан 1979

ВМБ: Папська Рада Міжрелігійного Діалогу, Екуменічна Рада Церков, *Виховання миру в багаторелігійному світі. Християнська перспектива*, Женева 2019

ВПО: Внутрішньо Переміщенні Особи

ДЛМ: Конгрегація Католицького Виховання, *Душпастирська праця Людської Мобільності у Формацію Майбутніх Священиків*, Ватикан 1986

ЛХМ: Папська Рада Душпастирства Мігрантів та Подорожуючих, *Любов Христа до мігрантів, (Erga migrantes caritas Christi)*, Ватикан 2004

М&Б: Секція Мігрантів та Біженців Дикастерії Цілісного Людського Розвитку

МЗ: Папа Іван XXIII, *Енцикліка Мир на землі (Pacem in terris)*, Ватикан 1963

ОДВПО: Секція Мігрантів та Біженців, *Орієнтири Душпастирської праці з Внутрішньо Переміщеними Особами*, Ватикан 2020

ОДТО: Секція Мігрантів та Біженців, *Орієнтири Душпастирської праці в сфері Торгівлі людьми*, Ватикан 2019

ТСС: Папа Іван Павло II, *Енцикліка Турбота про соціальні справи (Sollicitudo rei socialis)*, Ватикан 1987

СКОРОЧЕННЯ

ПХБ: Папська Рада “Сог Упит” та Папська Рада Душпастирства Мігрантів та Подорожуючих, *Прийняти Христа в біженцях та в особах насильно викорінених*, Ватикан 2013

ВСТУП

---

1 Наприкінці 2018 року, згідно з Центром Моніторингу Внутрішнього Переміщення (*Internal Displacement Monitoring Centre, IDMC*), 41,3 мільйона людей у всьому світі були внутрішньо переміщеними особами,¹ - це найбільша кількість, зафіксована в історії. Церква визнає визначення внутрішньо переміщених осіб (ВПО), окреслене в Керівних принципах ООН щодо внутрішньо переміщених осіб (1998): «це ті особи чи групи осіб, яких змусили або зобов'язали втікати чи покинути свої домівки або місця проживання, зокрема внаслідок збройного конфлікту або щоб уникнути його наслідків, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини або природних чи техногенних катастроф, і які не перетинали міжнародно визнаний державний кордон».²

2 Доречно додати ще одну наступну причину виникнення феномену внутрішнього переміщення. Влада та суб'єкти приватного сектору, включаючи приватні військові угруповання, екстремістські та багатонаціональні групи, іноді відповідальні за планове чи самовільне захоплення певних територій. Часто метою таких дій є інфраструктурні чи інші будівельні проекти, а також видобуток корисних копалин, інтенсивне ведення сільського господарства та захоплення земель. Експропріація може відбуватися без належних консультацій та справедливої компенсації постраждалим громадам або без забезпечення їхнього переселення та реабілітації, створюючи тим самим внутрішнє переміщення.

3 В останні роки міжнародна спільнота визнала серйозність потреб ВПО та доклала значних зусиль для того, щоб вирішити їх, включаючи План Дій щодо Сприяння Запобіганню, Захисту та Вирішення питань

---

1 Пор. Центр Моніторингу Внутрішнього Переміщення (ЦМВП), *Глобальний Аналіз з Внутрішнього Переміщення* (Internal Displacement Monitoring Centre, *Global Report on Internal Displacement, GRID*) 2019, Женева, 2019, 48. ЦМВП є одним з головних джерел інформації та аналізу завдяки його РІЧНИЙ ПАНОРАМИ <https://www.internal-displacement.org>. ЦМВП є частиною Норвезької Ради Біженців (Norwegian Refugee Council) www.nrc.no.

2 Комісія ООН з прав людини, *Провідні принципи внутрішньо переміщених осіб*, Нью Йорк 1998, Вступ, 2. Це визначення було цитоване в ПХБ, 50.

ВСТУП

Внутрішньо Переміщених Осіб.³ Ми визнаємо пріоритети, визначені в рамках цього документу, зокрема: сприяння участі ВПО у рішеннях, що їх стосуються, законодавстві та національній політиці, спрямованій на їх захист, збір даних та ретельний аналіз феномену внутрішнього переміщення та вирішення проблеми тривалого переміщення.

4 Католицька Церква також визнає і цінує зусилля міжнародної спільноти створити цілісну нормативну базу для захисту ВПО, а також залучення багатьох суб'єктів громадянського суспільства до реагування на внутрішнє переміщення. Тим не менш, вони не можуть замінити головну роль національних урядів та місцевих органів влади.

5 Вчення Католицької Церкви раніше вже розглядало важке становище внутрішньо переміщених осіб, разом з іншими категоріями мігрантів, і напрацювало роздуми та інструкції щодо їх душпастирської опіки. *Орієнтири Душпастирської праці з Внутрішньо Переміщеними Особами* (ОДВПО), зосереджені виключно на ВПО, висвітлюють деякі нові виклики, які виникають у зв'язку з теперішнім глобальним сценарієм, і пропонують адекватні душпастирські відповіді. Основна мета цих орієнтирів-рекомендацій - надати низку ключових міркувань, які можуть бути корисним для Єпископських Конференцій, місцевих Церков, релігійних згромаджень та католицьких організацій, а також для душпастирських працівників та всіх інших католицьких вірних у душпастирському плануванні та розвитку програми ефективної допомоги внутрішньо переміщеним особам.

6 ОДВПО глибоко закорінені в ідеї та вчення Церкви, а також у її багаторічний практичний досвід реагування на потреби внутрішньо переміщених осіб, як в минулому, так і сьогодні. Більшість цитат Вчення Церкви, яке наводяться у цьому документі, стосуються саме ВПО; інші натомість стосуються інших категорій мігрантів, але також можуть обґрунтовано застосовуватись до внутрішньо переміщених осіб. Крім того, ОДВПО базуються на багаторічному досвіді роботи різних католицьких організацій, які працюють в цій сфері, і на спостереженнях представників Єпископських Конференцій. Незважаючи на те, що ОДВПО схвалені Святішим Отцем, Орієнтири не претендують на вичерпне вчення Церкви щодо внутрішнього переміщення.

---

3 Пор. *План Дій щодо Сприяння Запобіганню, Захисту та Вирішення питань Внутрішньо Переміщених Осіб (A Plan of Action for Advancing Prevention, Protection and Solutions for Internally Displaced People)* 2018-2020, <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/IDPersons/GP20PlanOfAction.pdf>.

7 ОДВПО розглядають виклики, з якими стикаються ВПО, кожний з яких супроводжується низкою конкретних дій у відповідь, які Католицька Церква закликає вжити. Виклики та запити були розділені на чотири дієслова, які використовує Папа Франциск по відношенню до мігрантів: приймати, захищати, підтримувати та інтегрувати. Ці чотири дієслова були використані як план дій в душпастирському плануванні праці серед міжнародних мігрантів та біженців, і завдяки цьому документу вони поширюють душпастирську турботу Папи Римського на внутрішньо переміщених осіб. Цей документ також містить розділ, присвячений співпраці та командній роботі, що є основою успішного проєкту та ключовим інструментом для забезпечення ефективної та дієвої опіки ВПО.

8 У цьому документі вислів «Католицька Церква» вказує і включає на офіційне керівництво Церкви, Єпископів та Єпископські Конференції, священників, монахів та монахинь, працівників та керівників організацій та всіх членів Католицької Церкви.

9 Католицька Церква також піклується про всіх тих, хто був переміщений внаслідок зміни клімату і серйозних природних катастроф, пов'язаних з цим. Однак ця вразлива ситуація спеціально не розглядається в ОДВПО, оскільки Секція з питань мігрантів і біженців планує розглянути це питання в окремому документі, який буде підготовлений найближчим часом.

10 ОДВПО розглядають лише відповіді – коротко- та довготермінові - на виклики, пов'язані із внутрішнім переміщенням, які вже мали місце. Вони не беруть до уваги дії, які Католицька Церква мала би вжити, щоб взагалі запобігти явищу внутрішнього переміщення. Тобто тут не розглядатимуться першопричини і фактори внутрішнього переміщення. Тим не менш, Церква визнає і підтверджує право на життя, свободу та безпеку людей у країні їхнього походження. Усі люди, незалежно від міграційного статусу, повинні мати можливість перебувати у своїх домівках у мирі та безпеці, без загрози бути примусово переміщеними.

ПРИЙМАТИ

НЕВИДИМІСТЬ ВПО

11 Феномен внутрішнього переміщення дуже складний і з ним важко боротися. Труднощі, з якими стикається міжнародна спільнота, та відсутність інтересу з боку ЗМІ й суспільства загалом, часто призводять до «забуття» ВПО, підвищення їх вразливості та не дозволяють в повній мірі задовільнити їхні потреби. Специфіка труднощів, з якими стикаються ВПО у кожній країні, та численні причини їх міграції ще більш ускладнюють розуміння їх ситуації.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

12 Заохочувати ЗМІ та суспільство в ширшому значенні, як рівно ж і владу, збільшити поінформованість громадськості про труднощі, з якими стикаються ВПО.

Тому кожен з нас повинен мати мужність не відвертати погляд від біженців та вимушено переміщених осіб, але ми повинні дозволити їх обличчям проникнути в наші серця, приймаючи їх у наш світ. Якщо ми прислухаємось до їхніх надій та розчарувань, ми зрозуміємо їхні почуття.⁴

13 З гуманітарних міркувань, відповідно до того, як зазначено в 1992 році Папською Радою «Cor Unum» та Папською Радою Душпастирства Мігрантів та Подорожуючих, внутрішньо переміщених осіб слід вважати «біженцями», так само, як тих, котрі офіційно визнані Конвенцією про статус біженців 1951 року, оскільки вони є жертвами одного типу насильства.⁵

---

4 ПХБ, 120.

5 БВС, 4.

14 Заохочувати місцеві Церкви, які стикаються з явищем внутрішнього переміщення, вдосконалювати свої знання та досвід про ВПО і надавати останнім всі наявні інструменти та ресурси. Залучення Католицьких університетів та навчальних центрів в цю справу було б дуже корисним. Місцеві Церкви, які мають більше знань та досвіду, слід заохочувати ділитися набутим досвідом з менш досвідченими Єпископськими Конференціями.

Єпископські Конференції також мають подбати про те, щоб доручити Факультетам Католицьких Університетів на своїх територіях поглибити вивчення різних аспектів самої міграції, на користь конкретної душпастирської опіки для мігрантів.⁶

15 Сприяти та залучати ресурси для організації спільних програм навчання для правоохоронних органів, представників громадянського суспільства, релігійних громад та державних установ, які займаються допомогою та захистом ВПО, щоб сприяти багатопрофільному підходу до цього явища та обміну інформацією.

16 Заохочувати до організації та проведення навчальних модулів про внутрішнє переміщення та його першопричини в єпархіальних семінаріях, місцях релігійної формації, програмах для душпастирських працівників на єпархіальному і парафіяльному рівнях та католицьких інститутах.

Університети та Семінарії, обираючи вільно навчально-методичні підходи, нехай дадуть можливість своїм студентам ознайомитися з різними видами міграції [...], причинами та наслідками переміщення, основними напрямками адекватної душпастирської дії, Папськими Документами на цю тематику та документами місцевих Церков.⁷

17 Заохочувати душпастирських працівників, особливо парафіяльних священників, пропагувати позитивний погляд на внутрішньо переміщених

⁶ ЛХМ, 71.

⁷ ДЛМ, Додаток 3.

ПРИЙМАТИ

осіб у своїх громадах, щоб вони відповідали на своє християнське покликання приймати тих людей, які стукають у їхні двері, визнаючи в них присутність Бога.

Пропонувати гостинність впливає з зобов'язання бути вірними Богові, слухати Його голос у Святому Письмі і розпізнавати це в людях, які нас оточують.⁸

БРАК ДАНИХ ПРО ВПО ТА ЇХ ОФІЦІЙНОГО ВИЗНАННЯ

18 Держави не завжди збирають дані про внутрішнє переміщення на своїй території та часом офіційно не визнають внутрішньо переміщених осіб, іноді навіть на шкоду їхньому захисту та включенню до конкретних програм для ВПО.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

19 Домагатися від міжнародних організацій та національних урядів збору даних про внутрішнє переміщення у кожній країні.

20 Сприяти розвитку потенціалу та компетенцій на інституційному рівні для офіційної ідентифікації та визнання ВПО.

21 Зробити інфраструктуру та знання Церкви доступними, щоб покращити збір та обмін якісними даними про внутрішнє переміщення.

ЦІННІСТЬ СПІЛЬНОТ, ЯКІ ПРИЙМАЮТЬ ВПО

22 Громади, які приймають ВПО, часто самі перебувають у несприятливих умовах та в нестабільних ситуаціях. Також вони часто не мають доступу до ресурсів та інфраструктури, необхідних для прийняття

---

8 ПХБ, 83.

великої кількості новоприбулих.⁹ Приймаючі спільноти рідко отримують фінансування для ВПО, яких вони приймають, що призводить до нерівного ставлення та дискримінації по відношенню до них. Ці перешкоди можуть легко створити непотрібну напругу.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

23 Сприяти застосуванню всіма сторонами збалансованого і всеохоплюючого підходу до надання гуманітарної допомоги, щоб всі програми, ресурси та інфраструктура, спрямовані для задоволення потреб ВПО, також враховували потреби та приносили користь приймаючим спільнотам.

Стимулювати держави-донори проводити політику, яка передбачає виділення певного відсотка прямої допомоги, а також доступ до програм і послуг, що надаються біженцям та мігрантам, в тому ж обсязі, що і місцевим сім'ям, які відчують аналогічні економічні та соціальні труднощі.¹⁰

24 Пропагувати культуру зустрічей у спільнотах, які приймають ВПО, створюючи можливості для особистого контакту з внутрішньо переміщеними особами, створюючи групи волонтерів та спеціальні фонди для надання допомоги всім людям у вразливих та небезпечних ситуаціях а також надавати душпастирську опіку та послуги як для ВПО, так і для приймаючих спільнот.

Завдання [Церкви] набирає різних форм: особистий контакт, захист прав окремих осіб та груп [...] створення волонтерських груп та резервних фондів для надання надзвичайної допомоги; духовний супровід.¹¹

⁹ Пор. ПХБ, 105.

¹⁰ 20ПД, 166.

¹¹ БВС, 26.

ПРИЙМАТИ

25 Заохочувати тих, хто надає допомогу та сприяння ВПО, робити аналогічний внесок для розвитку місцевих приймаючих спільнот у сферах охорони здоров'я, освіти та соціального забезпечення.

Стимулювати країни-донори надавати свою допомогу та сприяти розвитку медичної, освітньої та соціальної інфраструктури в місцях приймання відразу після прибуття.¹²

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ІНСТИТУЦІЙ

26 На інституційному рівні визначення того, хто відповідальний за надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, може бути незрозумілим. Спільна відповідальність між державною владою та органами місцевого самоврядування є дуже важливою. Плутанина і суперечки між державними установами та іншими структурами часто призводять до неефективності політики та програм й недостатнього виділення або дублювання ресурсів для надання допомоги ВПО.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

27 Нагадувати національним урядам про їх пряму відповідальність за всіх громадян, включаючи внутрішньо переміщених осіб. Серед інших зобов'язань це включає задоволення їх первинних потреб, захист їх прав та повагу їх людської гідності.

Міжнародні договори з прав людини та гуманітарного права зобов'язують держави забезпечувати безпеку та добробут усіх, хто перебуває під їх юрисдикцією відповідно до гідності людської особи.¹³

¹² ПХБ, 51.

¹³ ПХБ, 51.

28 Сприяти та підтримувати діалог між органами державної влади та місцевого самоврядування для покращання координації їхніх зусиль та ефективності дій щодо надання допомоги ВПО.

Ефективний захист вимагає наявності не лише значних людських та фінансових ресурсів, але також більшої інституційної підтримки та більш чітких повноважень.¹⁴

29 Активно співпрацювати для розширення можливостей місцевих установ, щоб вони за підтримки уряду мали змогу розробляти програми та послуги для потреб внутрішньо переміщених осіб, а також найбільш вразливих мешканців громад, які приймають ВПО.

30 Заохочувати внутрішньо переміщених осіб до участі у прийнятті рішень, які їх стосуються, та надавати повноваження лідерам ВПО, щоб вони могли лобювати перед державними та місцевими органами влади отримання повного захисту, інтеграцію і реалізацію своїх громадянських прав.

Самі біженці [та ВПО] покликані приєднуватися до волонтерів; таким чином вони зможуть зробити так, щоб їх голос був почутий, беручи участь безпосередньо у процесі визначення та висловлення їхніх потреб та прагнень.¹⁵

РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ, ДОВГОТРИВАЛІ РІШЕННЯ Й ТРИВАЛЕ ПЕРЕМІЩЕННЯ

31 Надзвичайні заходи реагування на непередбачувані ситуації без довгострокового планування, такі як табори та тимчасове розміщення, які

¹⁴ ПХБ, 69.

¹⁵ БВС, 29.

ПРИЙМАТИ

не мають належного доступу до необхідних послуг, можуть іноді ставати постійними. Це часто створює культуру залежності у громадах ВПО.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

32 Домагатися справедливих і довгострокових альтернатив для ВПО поза межами таборів; а також консультацій зі спільнотами ВПО та залучення внутрішньо переміщених осіб до розробки таких рішень.

Якщо в нас присутня любов, неможливо мовчати перед тривожними картинами, які виявляються на території таборів для біженців та переміщених осіб по всьому світу.¹⁶

33 Закликати компетентні органи забезпечити доступ до основних послуг та гідних умов проживання внутрішньо переміщених осіб, розміщених у тимчасових таборах. Навіть під час надзвичайних ситуацій громадам ВПО має бути завжди гарантоване правосуддя перехідного періоду.

Ми стикаємося з людьми, які намагалися втекти від нестерпної долі, лише для того, аби врешті решт мешкати в тимчасовому житлі, і надалі в умовах надзвичайних потреб. Але вони також є людьми, нашими братами і сестрами, чії діти мають право на те саме законне очікування щастя, як і інші діти.¹⁷

34 Плекати надію у спільнотах внутрішньо переміщених осіб на довгострокові рішення, спрямовані на запобігання розчаруванню, фаталізму та відчаю, при цьому будучи надзвичайно обережними, щоб не жити помилкових очікувань.

---

16 ПХБ, 119.

17 ПХБ, 119.

Приймати людей, які беруть участь у цьому [у вимушеній міграції], означає виявляти їм співчуття, ставитися до них справедливо; це кілька простих кроків, які треба зробити, щоб дати їм надію на майбутнє.¹⁸

---

¹⁸ ПХБ, Представлення.

ЗАХИЩАТИ

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ВПО

35 Термін ВПО є описовим, а не правовим визначенням.¹⁹ Хоча ВПО часто переселяються з тих самих причини, що і біженці, та мають подібні потреби у захисті, вони не мають однакових прав чи правового статусу, як біженці, відповідно до міжнародного права. Натомість основна відповідальність за їх захист покладається на національні уряди, які часом не бажають або не можуть задовольнити їх потреби у захисті. Тому вкрай важливо, щоб міжнародна спільнота шукала конструктивних шляхів посилення цієї відповідальності, водночас поважаючи національний суверенітет.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

36 Виступати за чіткі повноваження і норми щодо захисту ВПО на місцевому, національному та міжнародному рівнях.

Необхідно розробити більш чітку систему відповідальності щодо внутрішньо переміщених осіб [...] Ефективний захист вимагає не лише наявності більшої кількості людських та фінансових ресурсів, але також більшої інституційної підтримки та чіткіших повноважень.²⁰

37 Вимагати від міжнародної спільноти ефективної участі у посиленні захисту внутрішньо переміщених осіб у всьому світі, здійснюючи моніторинг виконання існуючих міжнародних документів

---

19 UNHCR, *Handbook for the Protection of Internally Displaced Persons* (Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, *Посібник Безпеки ВПО*), 2008.

20 ПХБ, 69.

та забезпечуючи ефективне втручання у тих випадках, коли держави неспроможні або не бажають захистити їх; при повному дотриманні принципу субсидіарності.

38 Підтримати ВПО, щоб вони мали змогу користуватися своїми громадянськими правами, а також основними правами людини, включаючи заклик до держав застосувати міжнародні договори з прав людини та гуманітарного права і забезпечувати безпеку та добробут всіх людей, що знаходяться під їх юрисдикцією. Для цього потрібні відповідні закони та адекватна політика щодо внутрішньо переміщених осіб, відповідно до гідності людської особистості.

Захист прав людини внутрішньо переміщених осіб вимагає ухвалення конкретних законодавчих документів та відповідних механізмів координації з боку міжнародної спільноти, законне втручання якої не може розглядатися як порушення національного суверенітету.²¹

ОСОБЛИВА УВАГА ДО ОСІБ У ВРАЗЛИВИХ СИТУАЦІЯХ

39 Допомога та програми для внутрішньо переміщених осіб рідко звертають особливу увагу на найбільш незахищені верстви населення, зокрема людей, які втекли від збройних конфліктів, дітей без супроводу або роз'єднаних зі своїми сім'ями, дітей-солдатів, жінок та дітей, які є жертвами насильства, інвалідів та людей, що належать до дискримінованих етнічних груп.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

40 Домагатися розроблення та реалізації програм і політики реабілітації ВПО, особливо неповнолітніх, які постраждали від психологічних травм та фізичних ушкоджень під час збройних конфліктів, зокрема шляхом забезпечення доступу до шкільної освіти в якості однієї з форм захисту та засобу для впорядкування власного життя та життя своїх сімей.

Високий відсоток біженців – це діти, які найбільше постраждали від травматичного досвіду; їх фізична, психологічна та духовна рівновага перебувають під загрозою.²²

41 Відстоювати політику, направлену на захист сім'ї та запобігання розділенню сім'ї на всіх етапах внутрішнього переміщення, включаючи політику, що сприяє возз'єднанню родини, особливо за наявності дітей без супроводу та дітей, розлучених із сім'ями.

Сім'ї [...] повинні мати право на приватну і сімейну недоторканність, та мати можливість возз'єднання сім'ї.²³

42 Вимагати від компетентних органів прямого застосовування принципу пріоритетності інтересів дитини на всіх етапах внутрішнього переміщення, як рівно ж на етапі повернення та/або інтеграції дітей та неповнолітніх.

Стимулювати країни виконувати свої зобов'язання згідно з Конвенцією про права дитини при ухваленні національного законодавства, покликаного врегулювати вразливе становище дітей без супроводу і неповнолітніх, розлучених зі своїми сім'ями.²⁴

43 Закликати країни до застосовування законодавства проти вербування дітей-солдатів та запровадження програм з реабілітації та реінтеграції для тих дітей, які опинилися в умовах збройних конфліктів, приділяючи особливу увагу дітям-солдатам.

Діти-солдати (хлопці та дівчата) повинні бути включені до програм роззброєння, демобілізації та

²² БВС, 28.

²³ ПХБ, 61.

²⁴ 20ПД, 7.

реінтеграції після конфлікту, щоб забезпечити їм справжню інтеграцію.²⁵

44 Пропагувати просвітницькі та освітні кампанії, щоб уникнути жорсткого поводження з внутрішньо переміщеними жінками та дітьми, і заохочувати уряди належним чином застосовувати законодавство у боротьбі з цими злочинами.

Тих, хто сексуально експлуатує жінок, потрібно попередити та поінформувати про шкоду, яку вони заподіюють. Знання мотивів їх поведінки необхідне для вирішення проблеми жорсткого поводження з жінками.²⁶

45 Вимагати від держав вживати заходи і забезпечувати захист ВПО інвалідів, щоби вони перебували у безпеці, та сприяти їхній повній участі у житті суспільства, яке їх приймає.

Заохочувати держави впроваджувати політику і практику, які надають мігрантам, шукачам притулку і біженцям з особливими потребами ті самі можливості, які є у громадян-резидентів з особливими потребами (інвалідністю).²⁷

46 Закликати країни застосовувати міжнародне право проти дискримінації ВПО за їх етнічною приналежністю, надаючи рівні послуги для всіх етнічних груп у державі. Там, де держави самі спричиняють масове переміщення людей за етнічною приналежністю, треба вести боротьбу проти такої дискримінації та домагатися від цих держав надавати компенсацію переміщеним етнічним групам.

Проблему біженців та інших примусово переміщених осіб можна вирішити лише за умови їхнього

---

25 ПХБ, 75.

26 ПХБ, 73.

27 20ПД, 15.

справжнього примирення. Це означає примирення між націями, між різними секторами конкретної національної спільноти, всередині кожної етнічної групи та між етнічними групами.²⁸

ФЕНОМЕН ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ, ВІД ЯКОГО ПОТЕРПАЮТЬ ВПО

47 Зростає кількість випадків торгівлі людьми та сексуальної експлуатації, жертвами яких стають внутрішньо переміщені особи на різних етапах їх переміщення.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

48 Надавати ВПО відповідну інформацію, яка допоможе уникнути потрапляння до рук торгівців людьми, особливо якщо вони думають іммігрувати або шукати захисту в інших державах.

Відповідна інформація включає запобігання торгівлі людьми, виявлення та притягнення до відповідальності; ризики, умови та наслідки торгівлі людьми; та чинне міжнародне і національне законодавство²⁹

49 Запропонувати освітні та навчальні програми для ВПО і спільнот, які їх приймають, щоб розширити їм можливості у сфері попередження, захисту та притягнення до відповідальності винних у торгівлі людьми.

На місцевому рівні слід пропонувати конкретні освітні та самоосвітні програми для підвищення спроможності щодо запобігання, захисту, переслідування та співпраці.³⁰

²⁸ ПХБ, 122.

²⁹ ОДВПО, 24.

³⁰ ОДВПО, 24.

50 Виступати за те, щоб ВПО, які стали жертвами торгівлі людьми, отримали можливість інтегруватися в суспільство, яке їх приймає, захищаючи їх від ризику стати знову жертвами торгівлі людьми.

Держави повинні розробити або вдосконалити програми та механізми захисту, реабілітації та реінтеграції потерпілих, надаючи їм економічні ресурси, вилучені у торговців людьми.³¹

ВПО В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

51 Внутрішньо переміщені особи, які проживають у межах міста, часто відтісняються в квартали у передмісті та баракові містечка, де вони проживають в непридатних умовах, в порівнянні з іншими місцевими мешканцями.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

52 Протягнути руку допомоги внутрішньо переміщеним особам у кожному передмісті і бараковому містечку, щоби сприяти людському розвитку для всіх шляхом надання соціальної допомоги та душпастирського служіння.

Становище ВПО у міських районах є складнішим. Насправді, вони опиняються серед місцевого населення, з яким доводиться конкурувати за працевлаштування, соціальні та інші інфраструктурні послуги. Доступ до освіти та медичної допомоги може ускладнитися через фінансові обмеження.³²

53 Надавати конкретну підтримку та душпастирську опіку родичам або членам сімей, які приймають переселенців у своїх домівках, наражаючись на фінансові збитки та інші можливі ризики.

³¹ ОДВПО, 42.

³² ПХБ, 47.

ВПО В ТАБОРАХ

54 У таборах внутрішньо переміщені особи часто стикаються з труднощами та відсутністю захисту, навіть коли ці табори створюються міжнародними організаціями. Іноді заборонений доступ до таборів для душпастирів та гуманітарних працівників, таким чином не забезпечується соціальна допомога та духовна опіка ВПО, які там проживають.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

55 Пропагувати розміщення таборів у безпечних зонах.

Табори необхідні, хоч і не ідеальні спорудження для первинного прийому, і повинні розташовуватися в місцях максимально віддалених від збройних конфліктів та захищених від можливих атак.³³

56 Вимагати посилення заходів безпеки в таборах ВПО та умов, які б заохочували їх мешканців стати головними дієвими особами у вирішенні питання про власну безпеку та безпеку своїх співбратів.

Люди, які там проживають, повинні бути захищені від різних форм морального та фізичного насильства³⁴

57 Виступати за рівний захист, надання послуг та доступ до соціальної допомоги для місцевих громад та ВПО у таборах по сусідству, щоб уникнути виникнення суперечок і напруги.

Захист і повага прав мігрантів та їх гідності - це гарантія того, що в суспільстві забезпечуються права і поважається гідність кожного.³⁵

33 БВС, 15.

34 БВС, 15.

35 20ПД, II.

58 Вимагати від міжнародних організацій та національних урядів дозволити католицьким душпастирям та священнослужителям інших релігій доступ до таборів ВПО і надавати соціальну допомогу й душпастирську опіку їх мешканцям, активно та повно, поважаючи віросповідання внутрішньо переміщених осіб.

Священнослужителі різних релігій повинні мати повну свободу зустрічатись з біженцями і надавати їм адекватну допомогу.³⁶

ЗАХИСТ СПІВРОБІТНИКІВ ГУМАНІТАРНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

59 Гуманітарні працівники, які допомагають ВПО, особливо в таборах, часто не мають захисту та іноді наражаються на небезпеку з боку як ворожих національних урядів, так і внаслідок конфліктних ситуацій та загального насильства.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

60 Вимагати від міжнародних організацій та місцевих урядів повного та ефективного захисту усіх гуманітарних працівників, задіяних у наданні допомоги внутрішньо переміщеним особам.

61 Переконатися, що душпастирі та волонтери, які працюють для внутрішньо переміщених осіб, мають відповідну підготовку і підтримку. Теми, які слід включити, - це захист неповнолітніх та людей в особливо вразливих ситуаціях. Попередні підготовчі курси перед направленням на місії є необхідними у всіх католицьких організаціях.

Становище осіб, які вимушені були мігрувати, терміново закликає священників, дияконів, монахів, монахинь і мирян належним чином підготуватися до цього особливого апостольства.³⁷

³⁶ ПХБ, 62.

³⁷ ПХБ, 97.

НЕВИРІШЕНІ ЕТНІЧНІ КОНФЛІКТИ

62 Етнічні або племінні конфлікти можуть бути причиною внутрішнього переміщення і Церква не завжди активно працювала для їх вирішення, засуджуючи несправедливість та сприяючи поширенню миру і примиренню.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

63 Прагнути до примирення, взаємного прийняття та взаємоповаги між етнічними групами або племенами, сприяючи зціленню пам'яті, переосмисленню комунікації та прийняттю ненасильницького способу життя.

У світлі віри солідарність прагне вийти за межі самої себе, прийняти характерний християнський вимір цілковитої безкорисливості, прощення і примирення.³⁸

64 Закликати релігійних лідерів робити прості, але ефективні публічні жести за мир, такі як, наприклад, запрошення всіх сторін молитися разом.

Шлях - це молитва, смирення та любов. Йдучи разом, роблячи щось разом для інших і для нашого спільного дому, давайте знову відкриємо, в самому серці нашого католицизму, древнє значення, яке приписують Римському Престолу, покликане «головувати милосердям в усій Церкві».³⁹

65 Навчити душпастирів та християнські спільноти про необхідність Церкви зберігати справедливість та будувати мости в ситуації внутрішнього конфлікту.

³⁸ ТСС, 40.

³⁹ Папа Франциск, *Промова до Східних Католицьких Єпископів Європи*, 14 вересня 2019 р.

Виховання в дусі миру стає імперативом в наших сучасних умовах, які характеризуються людськими жертвами, знищенням будинків, майна та інфраструктури, кризами, які пов'язані з імміграцією та біженцями, впливом на навколишнє середовище, травматизацією цілих поколінь і використанням обмежених ресурсів для поповнення запасів зброї за рахунок освіти та розвитку.⁴⁰

---

⁴⁰ ВМБ, Преамбула.

ПІДТРИМУВАТИ

ЧЕРЕЗ ЕКОНОМІЧНУ ІНТЕГРАЦІЮ

66 Хоча вони повинні в повній мірі користуватися громадянськими правами у своїх країнах, представники внутрішньо переміщених спільнот часто виключаються з процесу повної економічної та соціальної участі.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

67 Сприяти створенню та адаптації відповідних засобів і методів, які б дозволили усім зацікавленим організаціям справедливо оцінити потреби внутрішньо переміщених осіб.

Відповідаючи на заповідь Божу та їхні духовні і душпастирські потреби, Церква не тільки пропагує гідність кожної людини, але також проголошує Євангеліє любові та миру в ситуаціях вимушеної міграції.⁴¹

68 Створювати програми, як фінансовані, так і волонтерські, які сприятимуть залученню ВПО в економічне та соціальне життя, після початкової фази надзвичайної ситуації. Наприклад, шляхом надання ВПО доступу до ринку праці та засобів для існування.

Допомога або «перше прийняття» мають найбільше значення [...] але також важливими є «правдивий прийом», направлений на поступову інтеграцію і самозабезпечення.⁴²

---

⁴¹ ПХБ, Представлення.

⁴² ЛХМ, 43.

69 Робити все можливе, щоб держави забезпечували регулярний доступ до освіти та медичних послуг ВПО, що проживають серед місцевого населення, впевнившись у тому, що дані послуги в тій самій мірі надаватимуться як для внутрішньо переміщених осіб, так і для місцевого населення.

Кожна людина має право на життя, на фізичну недоторканність та засоби, потрібні для належного рівня життя: це насамперед їжа, одяг, житло, відпочинок, медична допомога і, нарешті, необхідні соціальні послуги.⁴³

70 Просити душпастирських працівників Церкви віднаходити та ідентифікувати ВПО, які мешкають в імпровізованих притулках, щоб надати їм допомогу і захист, заохочуючи їх переїхати в альтернативні і краще облаштовані помешкання, де це можливо.

Ми стикаємося з людьми, які намагалися втекти від нестерпної долі, лише для того, аби врешті-решт мешкати в тимчасовому житлі, і надалі в умовах надзвичайних потреб. Вони також є людьми, нашими братами і сестрами, чий діти мають право на те саме законне очікування щастя, як і інші діти.⁴⁴

71 Підтримувати участь та включення внутрішньо переміщених осіб в плани дій, які визначають можливі довготривалі та стійкі рішення для зменшення кількості і наслідків переміщень; а також забезпечувати участь ВПО у місцевій економіці та сприяння економічному зростанню.

72 Сприяти доступу внутрішньо переміщених осіб до програм соціальної підтримки і пільг, які можна перекидати між різними регіонами однієї держави, щоб ВПО продовжували отримувати державну підтримку відповідно до своїх громадянських прав.

---

43 МЗ, 6.

44 ПХБ, 119.

НЕОБХІДНІСТЬ ПЕРСОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

73 У країнах, що розвиваються, дітей внутрішньо переміщених осіб не завжди реєструють при народженні і таким чином можуть не мати будь-якої форми ідентифікації, необхідної в майбутньому для забезпечення своїх громадянських прав та уникнення статусу особи без громадянства.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

74 Створити механізми, за допомогою яких Церква може видавати такі документи, як свідоцтво про хрещення чи свідоцтво про зарахування до школи для переселенців-християн, які не мають інших форм посвідчення особи.

75 Вимагати, щоби уряди забезпечували повне та належне документування всіх народжень на їх території, щоб ніхто не став особою без громадянства чи був позбавлений громадянських прав. Церковні гуманітарні та соціальні організації можуть допомогти ВПО підготувати необхідну документацію та завершити процедури отримання свідоцтв про народження та інших форм посвідчення особи.

Заохочуйте держави виконувати свої зобов'язання згідно з Конвенцією прав дитини при роботі з усіма неповнолітніми мігрантами та рекомендуйте [...] їм (с.) проводити політику, яка вимагає реєстрації всіх народжень, надаючи кожному новонародженому свідоцтво про народження.⁴⁵

РАЦІОНАЛЬНЕ І ПРОЗОРЕ АДМІНІСТРУВАННЯ

76 Кошти, призначені для підтримки внутрішньо переміщених осіб, іноді використовуються не за призначенням або неправильно розподіляються через корупцію чи погану адміністрацію, таким чином не досягаючи своїх адресатів.

⁴⁵ 20ПД, 8.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

77 Повідомляти про будь-які випадки корупції з боку співробітників гуманітарних організацій, установ, урядів та місцевих Церков, які використовують у власних цілях кошти, призначені для програм ВПО, та вимагати використання прозорої систем бухгалтерського обліку в управлінні коштами, призначеними для допомоги.

Насіння Царства було насажене на цій землі, тому ми повинні його розпізнавати, дбати про нього і охороняти його, щоб жодне добро, що посадив Бог, не висохло через хибні інтереси, які розповсюджують корупцію та багатіють, обдираючи бідних.⁴⁶

ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ МІСЦЕВИХ ЦЕРКОВ

78 З огляду на обмеженість фінансових ресурсів, місцева Церква часто не має змоги виділити достатньо коштів для підтримки та пастирської опіки внутрішньо переміщених спільнот.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

79 Сприяти розвитку можливостей для збору коштів місцевими Церквами, щоб отримати доступ до фінансових ресурсів, що надаються як на міжнародному, так і національному рівнях громадським організаціям, які займаються наданням допомоги ВПО.

80 Сприяти більшій солідарності поміж місцевими Церквами, щоб фінансові блага окремої Церкви могли б бути розділеними між тими, хто стикається з більшим тягарем допомоги ВПО, і просити католицькі фінансові установи надати першочергову увагу потребам Церков, які борються за надання допомоги ВПО.

⁴⁶ Франциск, Звернення до єпископів Центральної Америки і Панами, Ватикан 2019.

Також було б доречно, щоб католицькі фінансові установи, приватні особи та групи при вирішенні питання, які проекти підтримувати, надавали пріоритет пропозиціям, поданим католицькими інституціями.⁴⁷

81 Закликти релігійні спільноти та конгрегації залучати місіонерів до співпраці в єпархіальному служінні для внутрішньо переміщених осіб, щоб місцеві Церкви могли зменшити витрати на утримання персоналу, а також надавати у користування своє майно та приміщення, які в іншому випадку залишалися б невикористаними.

Жертва того, хто добровільно вирішив жити в бідності, чистоті та послуху, солідарність по відношенню до них, як також підтримка у складних умовах, - становить виняткове свідчення таких цінностей, що здатні запалити надію у надто складних ситуаціях.⁴⁸

ПОТРЕБА ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ

82 Програми для ВПО часто спрямовані на матеріальні потреби і не враховують значення релігійного та духовного виміру для підвищення життєздатності і розширення прав та можливостей ВПО. Натомість, власне цей вимір є важливим для цілісного людського розвитку, який повинен бути кінцевою метою кожної програми, зверненої на потреби внутрішньо переміщених осіб.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

83 Заохочувати як католицькі, так і не католицькі університети сприяти міждисциплінарним дослідженням з питань внутрішнього переміщення та включати у власні академічні програми проблематику ВПО, приділяючи особливу увагу їхньому релігійному та духовному виміру.

⁴⁷ ПХБ, 104.

⁴⁸ ЛХМ, 83.

Католицькі університети завжди прагнули гармонізувати наукові і богословські дослідження, ставлячи в рамки діалогу між розумом та вірою [...]. Не менш важливо застановитися над фундаментальними негативними реакціями, іноді навіть дискримінаційними та ксенофобськими, які часто супроводжують прийняття мігрантів в країнах давньої християнської традиції, і запропонувати формаційні світоглядні вектори.⁴⁹

84 Заохочувати місцевих єпископів до створення спеціальних пастирських структур та програм, що стосуються матеріальних та духовних потреб ВПО, виділяючи достатні фінансові і людські ресурси для їх функціонування.

Місце цієї пасторальної діяльності – це перш за все парафія, яка, таким чином, може у новий спосіб переживати своє давнє покликання бути «домівкою, в якій гість відчувається комфортно». За необхідності можуть бути засновані персональні парафії або «місії з турботою про душі» [...] щоб якнайкраще відповісти на пастирську потребу вимушених переселенців.⁵⁰

85 Підтримувати католицькі школи у постраждалих районах, надаючи стипендії і зарахування ВПО, незважаючи на те, що вони можуть належати до іншої релігії, з метою забезпечення їхнього права на освіту, не завдаючи при цьому шкоди релігійній основі католицьких шкіл.

Католицькі школи [...] не повинні відмовлятися від своїх власних особливостей та освітніх програм, орієнтованих на християн, коли до числа своїх учнів приймають дітей іммігрантів, носіїв інших релігій.⁵¹

⁴⁹ Франциск, Звернення до членів Міжнародної Федерації Католицьких Університетів, Ватикан 2018.

⁵⁰ ПХБ, 91.

⁵¹ ЛХМ, 62.

ПІДТРИМУВАТИ

УЧАСТЬ ВПО

86 Внутрішньо переміщенні особи рідко беруть участь у розробці та реалізації програм, які відповідають їхнім потребам.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

87 Консультуватися зі спільнотою внутрішньо переміщених осіб, перш ніж виступати за їхнє правове визнання як ВПО, бо вони можуть не бажати, щоби до них ставились, як до таких.

88 Залучати ВПО у процеси прийняття рішень, що впливають на їх економічний стан та соціальний добробут, і наполягати, щоби установи та недержавні урядові організації сприяли їх інтеграції.

Люди, що там проживають, повинні бути захищені від різних форм морального та фізичного насильства, і мати можливість брати участь у прийнятті рішень, які безпосередньо впливають на їхнє повсякденне життя.⁵²

---

⁵² БВС, 15.

ІНТЕГРУВАТИ

ПРОСУВАТИ ДОВГОТРИВАЛІ РІШЕННЯ

89 Зустрічаючись із викликом внутрішнього переміщення, урядовим та іншим інституціям часто бракує далекоглядного бачення, що вимагає довготривалих рішень, і тільки зрідка пропонують довгостроковий план підтримки ВПО.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

90 Наполегливо просити всі задіяні органи працювати над імплементацією довготривалих рішень щодо внутрішнього переміщення, запевняючи, що табори порятунку не будуть перетворені на місце постійного проживання для ВПО. Подібні табори є тимчасовим рішенням і не можуть замінити належного житла.

Табори повинні залишатися такими, якими вони були передбачені: екстреним і, відповідно, тимчасовим рішенням.⁵³

91 Сприяти створенню постійних комітетів за участі урядів, ВПО, партнерів з гуманітарної сфери та сфери розвитку, донорів, організацій громадянського суспільства та приватного сектору, спрямованих на розробку довготривалих рішень, які відповідатимуть різним ситуаціям внутрішнього переміщення. Довгострокові програми повинні розроблятися спільно з усіма зацікавленими сторонами.

92 Спонукаючи уряди та інших донорів виділяти кошти на інвестиції в реконструкцію житла та інфраструктури в місцях походження ВПО, щоб зробити можливим їх безпечне і добровільне повернення.

---

53 БВС, 15.

Це, безумовно, вимагає участі міжнародної спільноти в адекватних і довгострокових зобов'язаннях щодо фінансування пост-конфліктних ситуацій, дозволяючи таким чином біженцям і внутрішньо переміщеним особам повернутися додому з гідністю та розпочати нормальне життя спочатку разом з усім населенням.⁵⁴

93 Закликати уряди всеціло сприяти місцевій інтеграції внутрішньо переміщених осіб, включаючи їх у довгострокові плани розвитку, як на національному, так і на місцевому рівнях, а також через систему соціального захисту.

Держави, що приймають, замість того, щоб забезпечувати лише екстрене реагування і основні послуги, повинні формувати структури, які б надавали тим, хто залишається довгостроково, можливість персонального розвитку, таким чином сприяючи розвитку країни перебування.⁵⁵

94 Залучати інші зацікавлені сторони до завчасного планування масштабних переміщень, особливо в країнах, де існує така ймовірність. Такі плани, засновані на уроках минулого, повинні передбачати виділення коштів на будівництво інфраструктури та розвиток належного потенціалу та програм.

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖ ПРИЙМАЮЧИМИ СПІЛЬНОТАМИ ТА ВПО

95 Внутрішньо переміщені особи та спільноти, що їх приймають, часто стикаються з проблемою взаємоінтеграції. Такій інтеграції заважають різноманітні фактори, зокрема відсутність програм підтримки розміщення громад; маргіналізація ВПО в таборах чи бараках; та слабка участь обох груп в процесах інтеграції.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

⁵⁴ ПХБ, 80.

⁵⁵ 20ПД, III.

96 Забезпечити спільноти ВПО та громади, що їх приймають, супроводом і підтримкою задля сприяння справжній інтеграції шляхом взаємодії та уникаючи створення гетто в спільнотах ВПО.

[Одним з] основних завдань пасторського працівника для іммігрантів [має бути...] супровід на шляху правдивої інтеграції, що в свою чергу забезпечить від культурної ізоляції.⁵⁶

97 Навчати ВПО належній поведінці, дотримання місцевих норм і цивільного права та відкритості щодо до спільноти, що їх приймає.

Пасторальні працівники, що володіють досвідом у сфері міжкультурного діалогу [...] покликані сприяти задоволенню законних вимог порядку, верховенства права і соціального забезпечення з християнським покликанням вітати інших практичними виразами любові.⁵⁷

98 Розробити програми, спрямовані на розбудову спроможності як приймаючих громад, так і ВПО, з метою розпізнати та належно оцінити багатство іншого, і таким чином сприяти позитивній та якісній взаємодії між двома групами.

Прийняття мігрантів і біженців – це нагода для нового сприйняття і розширення світогляду як для переселенців, оскільки вони несуть відповідальність за повагу до цінностей, традицій та законів громади, яка їх приймає; так і для місцевого населення, яке покликане розпізнати благодійний внесок, що кожен іммігрант може зробити на благо всієї спільноти.⁵⁸

---

56 ЛХМ, 78.

57 ЛХМ, 42.

58 20ПД, IV.

ДУХОВНА ОПІКА ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ-КАТОЛІКІВ

99 Маючи справу з етнічними, культурними, мовними і обрядовими відмінностями ВПО та їх особливою вразливістю, місцеві Церкви часто стикаються з труднощами у створенні механізмів, спрямованих на ефективне залучення ВПО католиків до місцевих парафій.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

100 Забезпечувати переселенців-католиків, особливо на початковому етапі їхнього переміщення, духовною опікою, яка поважає їхні традиції, звичаї та обряди. Крім того, залучення самих ВПО до надання душпастирської допомоги своїм громадам може бути особливо ефективним.

У тих випадках, коли групи іммігрантів є особливо чисельними та однорідними, їх слід заохочувати зберігати властиву їм свою католицьку традицію. Зокрема, щоб в організований спосіб забезпечити релігійне служіння для подібних груп, потрібно знайти для них священника, який є носієм мови, культури та обряду мігрантів.⁵⁹

101 Підтримувати місцеві Церкви у розробці програм, які націлені на залучення католиків з-поміж ВПО до місцевих парафій, шляхом надання їм богословських знань, людських і фінансових ресурсів, пастирських матеріалів.

Важливо також працювати задля взаємного пізнання, використовуючи всі нагоди, що впливають зі звичайної душпастирської опіки, а також залучати іммігрантів до життя парафій.⁶⁰

102 Заохочувати єпископські конференції доручати координацію служіння ВПО єпископській комісії на чолі з делегатом, обраним безпосередньо єпископами.

⁵⁹ ЛХМ, 50.

⁶⁰ ЛХМ, 50.

Для кращої координації всієї душпастирської діяльності на користь іммігрантів, єпископські конференції повинні доручити це спеціальній комісії, яка в свою чергу призначить національного директора, що стимулюватиме роботу відповідних єпархіальних комісій.⁶¹

ПОВЕРНЕННЯ І РЕІНТЕГРАЦІЯ

103 ВПО не завжди мають можливість повернутися додому, і навіть коли це можливо, вони можуть зіткнутися з низкою проблем, таких як етнічне переслідування, відсутність доступу до альтернативних і сталих джерел засобів для існування, та відсутність заходів для сприяння їх реінтеграції. Якщо ж повернення не є добровільним, процес реінтеграції є ще більш ускладнений.

Щоб відповісти на цей виклик, Католицька Церква покликана:

104 Вимагати від усіх зацікавлених сторін розробити заходи та механізми, щоб належно оцінити доцільність повернення внутрішньо переміщених осіб. Таку оцінку потрібно провести ретельно, і до надання ВПО можливості для повернення до своїх домівок.

105 Сприяти повній участі ВПО у плануванні та організації їхнього повернення, виступаючи за те, щоб вони мали право голосу в процесах державного планування. Повернення завжди має бути безпечним та добровільним, і ніколи не здійснюватися проти волі ВПО.

Рішення про повернення до країни походження не тільки має вільно прийматися, але також має враховувати стійкість такої репатріації.⁶²

⁶¹ ЛМХ, 70.

⁶² ПХБ, 43, посилання 39.

ВАЖЛИВІСТЬ СПІВПРАЦІ

СПІЛЬНА ПРАЦЯ І КООРДИНАЦІЯ ДІЙ МІЖ КАТОЛИЦЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

106 Церковні суб'єкти повинні працювати разом та мати однакові цілі в питанні внутрішньо переміщених осіб. Відсутність єдності цілей, як в захисті ВПО, так і в плануванні програм, може негативно вплинути на ефективність програм. За умови покращення співпраці місцеві Церкви матимуть більший доступ до знань, ресурсів та фінансування.

Для покращення співпраці між її пастирськими суб'єктами Католицька Церква покликана:

107 Сприяти покращенню координації діяльності усіх католицьких суб'єктів на глобальному, регіональному, національному та місцевому рівнях, уникаючи конкуренції і визнаючи головну відповідальність місцевих єпископів, з метою підвищення ефективності послуг, що надаються ВПО, і в світлі соціальної доктрини Церкви.

Благодійні католицькі організації повинні завжди працювати у тісній співпраці з місцевими єпархіальними структурами під проводом єпархіального Єпископа.⁶³

108 Сприяти створенню місцевих, національних та міжнародних католицьких мереж з метою обміну передовим досвідом, інформацією та ресурсами, посилюючи співпрацю та координуючи адвокатську діяльність на користь ВПО.

---

⁶³ ПХБ, 102.

Навіть попри те, що Католицька Церква зробила деякі важливі кроки для ефективної координації між власними інституціями, у даній царині надалі є місце для вдосконалення.⁶⁴

109 Запропонувати спеціалізовану формацію усім суб'єктам душпастирської діяльності та сприяти обміну інформацією та підтримкою між Церквою походження та тією, що приймає ВПО.

Дане служіння однозначно вимагає належного приготування для всіх, хто має намір або мандат для його реалізації. Отже, необхідно, щоб уже з початків, у семінаріях «духовний, богословський, правовий та душпастирський виміри формації [...] були спрямовані на проблеми, що виникають під час душпастирства осіб, що переміщуються».⁶⁵

ЕКУМЕНІЧНА І МІЖРЕЛІГІЙНА СПІВПРАЦЯ

110 Особливо там, де Церква перебуває в меншості, посилення екуменічної і міжрелігійної співпраці може допомогти католицьким душпастирям віднаходити спільноти внутрішньо переміщених осіб, що перебувають у труднощах, і таким чином всеціло виконувати своє служіння.

Для сприяння екуменічної та міжрелігійної співпраці, Католицька Церква покликана:

111 Заохочуйте католицькі суб'єкти до співпраці з іншими релігійними організаціями для реалізації програм, спрямованих на ВПО, пам'ятаючи, що місії та цілі партнерських організацій повинні бути сумісними з покликанням та доктриною Католицької Церкви.

⁶⁴ ОРТР, 40.

⁶⁵ ПХБ, 101.

У цій єдності місії, яку вирішує головним чином Христос, усі християни повинні знайти те, що їх об'єднує, ще до досягнення повного сопричастя. Це апостольська та місіонерська єдність [...]. Саме завдяки цій єдності ми можемо спільно наблизитись до прекрасної спадщини людського духу, що виявляється, у тій чи іншій мірі, в усіх релігіях.⁶⁶

112 Сприяти активній співпраці між релігійними організаціями у використанні всіх засобів комунікації з метою надання вичерпної і достовірної інформації ВПО та особам, які стали жертвами конфліктів.

Співпраця між різними християнськими Церквами та різними нехристиянськими релігіями у цій справі милосердя приведе до нових зрушень у пошуку та реалізації більш глибокої єдності людства.⁶⁷

113 Сприяти співпраці між релігійними організаціями в обміні інформацією та в заклик до прийняття національної політики, законодавства та програм, спрямованих на прийняття, захист, підтримку та інтеграцію внутрішньо переміщених осіб.

Спільні дії та співпраця між різними Церквами та церковними спільнотами, а також спільні зусилля з тими, хто сповідує інші релігії, можуть надати плацдарм для підготовки більш нагальних закликів на користь біженців та інших вимушено переміщених осіб.⁶⁸

114 Спонукувати місцеві Церкви навчати своїх пасторальних працівників та вірних екуменічному та міжрелігійному діалогу, щоб вони могли скористатися усіма можливостями такого діалогу, що забезпечується присутністю ВПО інших віросповідань.

⁶⁶ БП, 12.

⁶⁷ БВС, 34.

⁶⁸ ПХБ, 110.

Сучасні суспільства [...] вимагають від католиків переконливої відкритості до правдивого міжрелігійного діалогу. З цією метою, помісні Церкви покликані забезпечити, як для вірних, так і для пасторальних працівників, ґрунтовну підготовку та інформацію про інші релігії [...]. Місцеві Церкви подбають про те, щоб включити таку формацію в навчальні програми семінарій, шкіл та парафій.⁶⁹

СПІВПРАЦЯ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ

115 Співпраця з державними інституціями, міжнародними організаціями, групами громадянського суспільства, бізнесом та ЗМІ – це можливість пропонувати ВПО кращі послуги та сприяти покращенню їхнього життя.

Для сприяння співпраці з іншими суб'єктами, Католицька Церква покликана:

116 Допомогати урядам та міжнародним організаціям у визначенні ключових місцевих стейкхолдерів та лідерів спільнот для розробки і реалізації програм, спрямованих на ВПО.

Для ефективної співпраці та координації потрібно також залучати громадянське суспільство, релігійні організації та релігійних лідерів, а також бізнес і ЗМІ.⁷⁰

117 За необхідності, налагодити також співпрацю на рівні інституцій з міжнародними організаціями та установами, націленими на розробку та реалізацію ефективних заходів реагування на надзвичайні гуманітарні ситуації, що спричиняють масове переміщення людей.

⁶⁹ ЛМХ, 69.

⁷⁰ ОДВПО, 39.

ВАЖЛИВІСТЬ СПІВПРАЦІ

118 Спонукати державні установи та міжнародні організації ділитися з іншими учасниками доступними їм даними та інформацією про ВПО. Взаємний обмін знаннями та інформацією є ключовим для забезпечення ефективних рішень.

Дуже важливо, щоб впроваджувалися дедалі ефективніші та інтенсивніші аспекти співпраці, основані не тільки на обміні інформацією, а також на розвитку мереж, здатних забезпечити своєчасні та конкретні заходи.⁷¹

119 Підтримувати зусилля міжнародної спільноти щодо сприяння багатосторонньому діалогу, націленому на посилення ідентифікації та захисту ВПО, при цьому завжди дотримуючись принципів соціальної доктрини Церкви.

Отже, необхідно, щоб держави мали підтримку багатогранної системи, яку сьогодні необхідно посилювати та реформувати відповідно до викликів сьогодення, щоб супроводжувати те, що Церква окреслила як «знаки часу», та щоби ефективно і адекватно протистояти сучасним викликам.⁷²

---

71 Франциск, *Звернення з нагоди 103-го Світового Дня Мігранта і Переселенця*, Ватикан 2016.

72 В тексті мови оригіналу (анг.) читаємо: « It is, therefore, indispensable that the States have the support of a multilateral system, which today needs to be strengthened and reformed, to accompany what the Church would define as “the signs of the times” and to face effectively and adequately the challenges of our time». П. Паролін, Виступ на II-му колоквиумі Святого Престолу – Мексика. Про Міжнаціональну міграцію. Ватикан. Переклад здійснений безпосередньо автором.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

---

120 У своєму Посланні з нагоди 105-го Всесвітнього дня мігрантів та біженців Папа Франциск заявив:

Наша відповідь на виклики, які виникають внаслідок сучасної міграції, може бути узагальнена чотирма дієсловами: приймати, захищати, підтримувати та інтегрувати. Однак ці дієслова не стосуються лише мігрантів та біженців. Вони описують місію Церкви щодо усіх мешканців, які живуть на екзистенційній периферії і яких потрібно приймати, захищати, підтримувати та інтегрувати.⁷³

121 Цими словами Святіший Отець нагадує нам, що приймати, захищати, підтримувати та інтегрувати вразливі групи осіб, що переміщуються, включаючи ВПО, сприяє та допомагає усім нам будувати більш справедливе та інклюзивне суспільство, в якому заохочується цілісний людський розвиток кожного з членів, що до нього належать.

На даний момент в історії людства, що відзначається великими міграційними процесами, власна ідентичність не є другорядним питанням. Ті, хто мігрує, змушені змінити деякі найбільш характерні особливості, і, подобається їм це чи ні, навіть ті, хто їх приймає, також змушені змінюватися. Як ми можемо пережити ці зміни, щоби вони не стали перешкодою для правдивого розвитку, а були перетворені на можливості для справжнього людського, соціального та духовного зростання, шануючи та пропагуючи цінності, які

---

73 Франциск, Звернення з нагоди 105-го Світового Дня Мігранта і Переселенця, Ватикан 2019.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

***роблять нас більш гуманними та допомагають нам жити у гармонійних стосунках з Богом, іншими створіннями?*⁷⁴**

122 У відповідь на виклики внутрішнього переміщення, Католицька Церква покликана надавати душпастирську опіку як для ВПО, так і для спільнот, що їх приймають, а також працювати над примиренням і сталим розвитком у державах.

***Метою цих заходів [Церкви] є надання можливості біженцям, внутрішньо переміщеними особам і жертвам торгівлі людьми забезпечити їх людську гідність, працюючи продуктивно і приймаючи на себе права та обов'язки країни, що приймає, не забуваючи плекати своє духовне життя.*⁷⁵**

---

74 Франциск, Звернення з нагоди 102-го Світового Дня Мігранта і Переселенця, Ватикан 2015.

75 ПХБ, Введення (Вступ).

ЯК ВИКОРИСТОВУВАТИ ЦЕЙ ДОКУМЕНТ

Секція мігрантів і біженців сподівається, що місцеві Церкви та католицькі організації знайдуть ОДВПО корисними для вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб та конкретних потреб їх братів і сестер. Оцінюючи існуючі програми чи плануючи нові, працюючи над підвищенням обізнаності чи проводячи роз'яснювальну роботу, вільно зосереджуйтеся на тих відповідях, окреслених в ОДВПО, які є найбільш актуальними в вашій місцевості, та додавайте інші, опираючись на Соціальну Доктрину Церкви.

Більш конкретно, Відділ пропонує наступні критерії:

1. Застосовувати ОДВПО в інформаційно-просвітницьких кампаніях та спрямовувати зусилля місцевих мешканців на прийняття, захист, підтримку та інтеграцію ВПО.
2. Поширювати цей буклет та документи, на які він посилається, з католицькими неурядовими громадськими організаціями та спільнотами громадянського суспільства у вашій країні – особливо тими, хто опікується ВПО та іншими незахищеними людьми, які є переміщеними, – запрошуючи їх долучитися до спільних дій і громадського захисту.
3. Визначити урядовців, які відповідають за ВПО у вашій країні, та налагоджувати з ними діалог на основі цих ОДВПО.

Секція М&Б прагне зібрати інформацію про досвід ВПО і тих, хто бере участь у їх супроводі. З метою надати виняткову видимість позитивному досвіду, плідним ініціативам і добрим практикам. Попри це, Секція М&Б також зацікавлена в отриманні відгуків від суспільства про те, як ОДВПО сприймаються на душпастирському, екуменічному та міжрелігійному рівнях; та як уряди на них реагують. Будь, ласка, надсилайте такі відповіді на: info@migrants-refugees.va.

ЯК ВИКОРИСТОВУВАТИ ЦЕЙ ДОКУМЕНТ

Щоб отримати доступ до файлів цього буклету чи документів, які в ньому представлені, або ж для оновлень та обговорень, запрошуємо відвідати офіційний вебсайт Секції М&Б: migrants-refugees.va.

Від імені усіх внутрішньо переміщених осіб та тих, які щедро і безкорисливо їх супроводжують, нехай Бог благословить усі зусилля, спрямовані на примирення та кожну справу милосердя, щоб «зібрати розсіяних Ізраїлю, розкиданих юдеїв збере до купи з чотирьох кінців світу» (Ісаїя 11,12).

MIGRANTS
REFUGEES

MIGRANTS & REFUGEES SECTION
INTEGRAL HUMAN DEVELOPMENT
PALAZZO SAN CALISTO
00120 VATICAN CITY

